

25 APR 2012

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 12/480-6/EGJ

Oslo, 20.04.2012

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG FORSKRIFTEN - KARANTENE FOR VERTSFAMILIER SOM MISBRUKER AUPAIRORDNINGEN OG BYTTE AV VERTSFAMILIE

Vi viser til departementets høringsbrev vedlagt forslag til endringer i utlendingsloven og – forskriften. Endringene gjelder innføring av karantenebestemmelser for vertsfamilier som misbruker aupairordningen samt bytte av vertsfamilie.

1. Forvaltningstiltak mot vertsfamilier (karantene)

Departementet foreslår å innføre en karantenebestemmelse for vertsfamilier som grovt eller gjentatte ganger bryter regler gitt i eller i medhold av utlendingsloven. Karanteperioden er foreslått satt til ett eller to år. Brudd på andre bestemmelser, for eksempel bestemmelser i straffeloven, skal etter forslaget ikke gi grunnlag for karantene slik UDI forstår det. Formålet med bestemmelsen er blant annet å motvirke misbruk av aupairordningen og hindre sosial dumping.

UDI støtter forslaget om å innføre en bestemmelse om karantene for vertsfamilier. Vi har imidlertid merknader til hvilke forhold bestemmelsen skal omfatte og til karanteneperiodens lengde:

- Hvilke forhold bestemmelsen skal omfatte

Som nevnt over, er det bare brudd på utlendingsloven og bestemmelser gitt i medhold av loven som kan gi grunnlag for karantene. Brudd på straffelovens bestemmelser, for eksempel knyttet til vold mot au pairen, gir ikke grunnlag for karantene. Som nevnt i vårt brev av 12.08.2011, er UDI uenig i dette og gjentar derfra:

"Det at noen er straffet for vold, misbruk eller annet mot au pairen er etter UDIs syn alvorlig, og burde i enda større grad enn brudd på utlendingsloven tilsi at karantene ble ilagt. For det første kan innvilgelse av tillatelse til ny au pair til samme familie innebære en risiko for at overgrep kan skje igjen. For det andre kan det støte mot den alminnelige rettsfølelsen dersom en person som for eksempel er dømt for overgrep mot en au pair¹ kort tid etter får være vertsfamilie for en annen au pair. Kvinnene som kommer som au pairer er ofte økonomisk ressursvake, og det er også spesielt for au pairer at de bor hjemme hos vertsfamilien. Selv med den nye

¹ Vi viser blant annet til dom i Oslo tingrett av 2. februar 2012 (11-068460MED-OTIR/06) der vertsfamilien ble dømt for menneskehandel. Dommen er ikke rettskraftig. Den aktuelle vertsfamilien fikk for øvrig ny au pair rettsforhandlingene startet.

bestemmelsen om skifte av vertsfamilie, kan au pairen være i en utsatt og sårbar situasjon. [...] Det vil være krevende å praktisere et regelverk der vi er nødt til å innvilge tillatelse når det er risiko for at au pairen kan bli utsatt for vold eller grovt utnyttet. Vi mener det i slike saker vil være hensiktsmessig å bruke forvaltningstiltak i tillegg til strafferettslige tiltak.”

I tillegg til de mer alvorlige straffbare forhold, ser også UDI en del tilfeller der au pairen utsettes for trakassering, annen utilbørlig atferd eller krenkelser av verdighet som ikke kan anses som brudd på utlendingsloven.

UDI mener at terskelen for å ilegge karantene bør ligge lavere enn at vertsfamilien er dømt for forholdet. Det bør være tilstrekkelig at det er tatt ut tiltale, eventuelt at vedkommende er siktet for forholdet. Se for øvrig note 1.

Et alternativ, eventuelt et supplement, til karantene i disse tilfellene, kan være å innføre en mulighet til å avslå en søknad med den begrunnelse at vedkommende kan bli utsatt for vold eller grovt utnyttet, for eksempel etter mønster fra utlendingsloven § 40 femte ledd. Det vil i så fall være viktig at bestemmelsen utformes slik at den fanger opp de tilfellene man ønsker.

- Karanteneperiodens lengde

Karanteneperiodens lengde er foreslått til ett eller to år, tilsvarende det som gjelder for arbeidsgivere.

Å være au pair skiller seg likevel en del fra det å være arbeidstaker. Formålet med å være au pair er å bli kjent med norsk språk og kultur. Det er likevel en kjent sak at motivet for mange au pairer også er av økonomisk art, og de fleste au pairer kommer i dag fra land som er relativt ressursvake økonomisk. Vedkommende skal videre, i motsetning til det som er vanlig blant arbeidstakere, bo hjemme hos "arbeidsgiveren", altså vertsfamilien. Dette medfører at au pairer kan være i en ekstra sårbar situasjon med hensyn til utnyttelse og overgrep fra vertsfamilien.

Forutsatt at det åpnes for å gi karantene også for brudd på andre bestemmelser enn de som følger av utlendingsloven, mener vi at det er behov for å ha mulighet for å ilegge en lengre karanteneperiode for vertsfamilier enn for arbeidsgivere. Vi foreslår i så fall at bestemmelsen endres slik at man kan gi fem års karantene for de mest alvorlige bruddene. Vi ser for oss at fem års karantene forbeholdt tilfeller der det er utøvet vold, seksuelle overgrep eller andre alvorlige forhold mot au pairen.

I og med at aupairordningen først og fremst skal være kulturutveksling, antar vi for øvrig at det vil ha mindre alvorlige konsekvenser for en familie å ikke få adgang til å være vertsfamilie enn for en arbeidsgiver å ikke kunne ansette tiltrengt utenlandsk arbeidskraft.

2. Skifte av vertsfamilie

UDI støtter departementets forslag til § 10-25 a om skifte av vertsfamilie.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Som nevnt i brev av 12.08.2011 har vi ikke systemstøtte for å registrere bekymringsmeldinger mot vertsfamilier eller å fatte vedtak om karantene på bakgrunn av disse. Våre saksbehandlingsverktøy er ikke tilrettelagt for denne sakstypen, og vi mangler for eksempel funksjonalitet for å registrere dokumenter uten at det er opprettet sak, og å fatte vedtak for vertsfamilier som ikke har DUF-nummer. Vi mangler også funksjonalitet som varsler saksbehandler om at en vertsfamilie er satt i karantene. Inntil dette eventuelt er på plass vil vi derfor måtte håndtere disse sakene manuelt. Det kan innebære en fare for at saker ikke blir

fanget opp, enten ved at karantene ikke blir gitt når det er grunnlag for det, eller at en au pair kan innvilges tillatelse hos en vertsfamilie som er satt i karantene. Videre kan statistikken på området bli mer usikker.

Vi har ikke klare estimater på hva det vil koste å lage en database for registrering av karantene for vertsfamilier. For at UDI skal kunne gi et svar på dette, må det innhentes estimater fra leverandører basert på en behovsanalyse og kravsspesifikasjon. Dette er foreløpig ikke gjort. Imidlertid ble det i 2010 laget et prosjektforslag om å innføre karantene for arbeidsgivere. Dette forslaget ble da estimert til om lag ett års varighet og 1800 timers ekstern konsulentbistand – i tillegg til et betydelig antall timer som vil kreves brukt av ansatte i UDI. Innleie av konsulenter ligger i dag på om lag 1100-1400 kroner timen.

Det er imidlertid ikke gitt at kostnadene vil være like for utvikling av en database for registrering av karantene for vertsfamilier.

Med hilsen

Frode Forfang
fungerende direktør

Frode Mortensen
avdelingsdirektør